

RIBARSTVO

Smrt fašizmu —
Sloboda narodu!LIST ZA SVE GRANE
SLATKOVODNOG RIBARSTVALESTOPAD - STUDENI 1947.
ZAGREB

Jugoslavije

GOD. II. — BROJ 10—11

Neviđeni razmah i napredak ribarstva u SSSR od Oktobarske revolucije do danas

U 30-toj godini poslije Velike Oktobarske socijalističke revolucije, u godini zajedničkog slavlja naših naroda sa bratskim narodima Sovjetskog Saveza, kao i sa cijelim slobodoljubivim čovječanstvom, kada trideset borbenih i burnih, ali i plodnih godina rada leži iza moćne prve socijalističke države svijeta, i kada se pred napaćenim, ali pobjedničkim narodima, otvaraju godine borbe za trajan mir i obnovu, kada se u teško izvojevanom miru, ocrtavaju obrisi neslućenog napretka i razvoja kako Sovjetskog Saveza, tako i novih narodno-demokratskih država, neophodno je potrebno i veoma korisno i poučno, osvrnuti se na razvoj i napredak cijeloga SSSR-a, kao i proučiti razvoj i napredak pojedinih grana života ove, nama tako bliske i drage zemlje.

Korjenita promjena i preporod tokom proteklih 30 godina, nastala je i razvila se kao plod borbe radničke klase Rusije za uzimanje vlasti iz ruku kapitalista i za predaju vlasti Sovjetima.

U ovako stvorenim novim razvojnim uslovima moglo je i ribarstvo SSSR-a da procvate i dođe u prvi red među svim državama svijeta. Poznato je, da su Japan, SAD i SSSR u ribarstvu bile i pred rat najjače zemlje, a i sama nekadanja carska Rusija imala je jako ribarstvo. No kakvo je to bilo ribarstvo.

Na ogromnom prostranstvu Evrope i Azije, na hiljadama i hiljadama jezera i rijeka, na Crnom, Baltičkom i Bijelom moru te Ledenom i Tihom oceanu, životarili su deseci hiljada ribara, radeći na iskorištavanju najbogatijih prirodnih ribljih bogatstava, sa najprimitivnijim sredstvima lova i živeći u najzaostalijim životnim prilikama. Jasni i točno određeni Lenjinov naziv za carsku i zaostalu Rusiju »drvena Rusija«, vrijedio je u najvećoj mjeri za ribarstvo u Rusiji. Prastare ribolovne sprave od drveta i šiblja, primitivni alat i nepismeni ribari, to je bilo obilježje tadanjeg ribarstva u carskoj Rusiji, usprkos svemu prirodnom obilju i ogromnom ribljem bogatstvu.

Uspoređujući tadanje stanje sa sadašnjim stanjem, moglo bi se pomisliti na neko čudo. Međutim tu se je i dogodilo čudo, ali bez čarobnjaka i izmišljenih duhova, kao plod rada mnogih milijuna radnih ruku ribara i radnika. Danas je ribarstvo u Sovjetskom Savezu tehnički i po opremi i proizvodnji u svakom pogledu toliko odmaklo od onoga prastanja — a tek je 30 godina od onda prošlo — da se napredak ne može opisati u kratko. Do-

voljno je spomenuti, da danas sovjetsko ribarstvo imade najmodernije sprave, tehniku, da se koristi najnovijim rezultatima razgranate mreže naučno-ribarskih ustanova i zavoda, da se i nadalje jača, zauzima sve nova i nova vodena prostranstva, povećava svake godine svoju proizvodnju i usavršava preradu. Na morima Sovjetskog Saveza rade hiljade ribarskih brodova u zajednici sa naročitim avionima, koji pronalaze jata riba selica, prate ih i rukovode kretanjem ribolovnih jedinica i grupa. Na mjesto starih drvenih sprava, rade sada sovjetski ribari sa najmodernijim spravama, naučivši se u naročitim školama i kursovima, kako će na najkorisniji i najuspješniji način dolaziti do dobrih lovina.

Prva poslijeratna Pjatiljetka najbolja je slika ovoga neviđenog napretka sovjetskog ribarstva. Ona postavlja ovaj zadatak pred sovjetsko ribarstvo:

»Postići predratni nivo lovljenja i prerade ribe u 1947. godini.

Povećati u 1950 godini količinu ulovljene ribe za 1.5 puta, preradu svježe ulovljene ribe za 1.8 puta i ribnog filea za 3 puta u poređenju sa predratnim nivoom.

Što više razviti ribolov u sjevernom i dalekoistočnom bazenu, a naročito u reonu Južnog Sahalina, Kurilskih Ostrva i Kamčatke. Preurediti ribolov na Južnom Sahalinu na osnovu uvođenja savremene tehnike ribolova i rekonstrukcije postojećih preduzeća za preradu ribe.

Znatno povećati u poređenju sa predratnim nivoom proizvodnju ribljih konzervi. Organizirati masovno pripremanje jela od riba.

Obnoviti plovne objekte za ribolov i premašiti njihove predratne razmjene. Staviti u pogon u toku pjatiljetke 150 traulera za ribolov i sagraditi 13 zavoda za preradu ribljih konzervi i 30 uređaja za hlađenje.

Do najveće mjere iskoristiti jezerske i riječne bazene. Sprovesti široku aklimatizaciju korisnih vrsta u Moskovskom Moru, Ribinskom bazenu, organizacijom privrednog ribolova. Uspostaviti i povećati do iznad predratnog nivoa gajenje ribe u ribnjacima i gajenje vodene peradi u ribnjacima.

Do 1950. godine imade postići Ruska S. F. S. R. proizvodnju od 1.884 milijona kilograma, Ukrajinske S. S. R. 80 mil kg, Bjeloruska S. S. R. 5.2 mil kg, Uzbečka

S. S. R. 22.5 mil kg, Kazahska S. S. R. 97.5 mil kg, Gruzinska S. S. R. 5.5 mil kg, Azerbajdžanska S. S. R. 23.5 mil kg, Litovska S. S. R. 15 mil kg, Moldavska S. S. R. 150 mil kg, Latviska S. S. R. 20 mil kg, Estonska S. S. R. 20 mil i Karelo-finska S. S. R. 15 mil kg. Ukupno 2.338 mil kg ribe.

Ovi kratki podaci ispunjaju svakog poštenog radnog čovjeka u 30-toj godini postojanja prve Socijalističke države, ponosom i odlukom da nastavi putem i radom koji je obilježila Velika Oktobarska Socijalistička revolucija. Nama u FNRJ ovi podaci služe kao podstrek u radu na ostvarenju našeg prvog Titovog Petogodišnjeg plana.

U NR Hrvatskoj osnovano je ministarstvo ribarstva

Prezidijum Sabora Narodne Republike Hrvatske donio je odluku, da se iz Ministarstva industrije i rudarstva izdvajaju poslovi ribarstva, a iz Ministarstva poljoprivrede poslovi slatkovodnog ribarstva te se za vršenje ovih poslova osniva Ministarstvo ribarstva NR Hrvatske kao republikansko ministarstvo.

Ova odluka pretstavlja za ribarstvo izvanredno značajan korak naprijed. Osnivanje Ministarstva ribarstva N. R. H. ima veliko značenje za dalji pravilan i snažan razvoj ribarstva u NR Hrvatskoj, ali istodobno i ogroman značaj za privredu cijele FNRJ, kao i za ostvarenje Petogodišnjeg plana.

Obzirom na činjenicu, da pretežan dio naše morske obale, pa prema tome i pretežan dio morskog ribarstva, leži na području NR Hrvatske, postaje potpuno jasno, da od proizvodnje i pravilnog razvoja te napretka ribarstva na tom području zavisi također ne samo napredak i razvoj morskog ribarstva na preostalom dijelu morske obale, nego i — što je osobito važno — od toga zavisi ostvarenje proizvodnje od 50 mil kg morske ribe u g. 1951., a prema Petogodišnjem planu. Od te proizvodnje zavisi dobar dio plana prehrane, plana idustrije, kao i svih ostalih sastavnih dijelova cjelog Petogodišnjeg plana, koji je organski i neraskidivo međusobno povezao sve grane narodnog života.

Slatkovodno ribarstvo u FNRJ treba također da prema planu postigne do 1951 godine proizvodnju od 50 mil kg, što čini zajedno sa morskim ribarstvom ukupnu proizvodnju od 100 mil kg. Ove količine dolaze do pravog izražaja, kada ih usporedimo sa razmjerno neznatnim količinama proizvodnje našeg ribarstva u staroj Jugoslaviji.

Poznato je, da je ribarstvo, jednako morsko, kao slatkovodno za vrijeme stare protunarodne vlasti, bilo zapostavljeno a ribari bili izloženi bezobzirnom iskorištavanju sitnih i krupnih profitera. Poslovi ribarstva bili su posljednji, a uz to razbacani po raznim resorima.

Međutim sada Narodne vlasti, osnivanjem posebnog Ministarstva ribarstva, potpuno iskorjenjuju ostatke prošlosti. Narodna vlast je uočila pravi značaj i ulogu ribarstva i pristupila stvaranju novih, boljih i savršenijih organizacionih i proizvodnih formi, koje će olakšati i omogućiti ostvarenje velikih zadataka po Petogodišnjem planu.

Gotovo i nema, osim Sovjetskog Saveza, takvih zemalja, gdje bi postojalo samostalno ministarstvo ribarstva. To nam opet ukazuje na činjenicu, da samo u zemljama socijalizma, zemljama istinske narodne demokracije i planske privrede, svaka grana narodne djelatnosti dobiva mogućnosti slobodnog i nesmetanog razvoja i razmaha.

Osnivanje novog ministarstva u stvari se daje povoljan oblik i bolji i lakši put i način za primjenu mnogih napora naših naroda i Narodne vlasti u cilju poboljšanja našeg života.

Svi neriješeni problemi, kao pribavljanje sredstava ribolova, usavršavanje rada, i alata, izdizanje kadrova, primjena naučnih rezultata, racionalno iskorištavanje prirodnih ribljih bogatstava, kao i mnoštvo drugih, naći će sada brže, lakše i uspješnije svoje rješenje.

Na svima ribarima, radnicima i namještenicima ribarske struke ostaje dužnost, da iskoriste stvorenu mogućnost jačeg i boljeg rada, da ostvare pa i premaše zadatke Petogodišnjeg plana.

Utjecaj fizikalnih i kemijskih svojstava vode na ribu

Od ukupne zemljine površine, koja iznosi približno 510 mil. km², oko 361 mil. km², tj. 71% površine zapremaju oceani i mora. Osim toga oko 2,5 mil. km² ili 1/2% zemljine površine zapremaju unutarnje vode. Sva voda, što prekriva zemlju, slana i slatka, ispunjena je živim organizmima. Ako vodu po njenim fizikalnim svojstvima usporedimo sa zrakom — životnom sredinom svih kopnenih i uzdušnih životinja — to nam odmah upada u oči njena veća težina i gustoća, koje moraju imati odlučni utjecaj na sve životne pojave, a naročito na gibanje životinja. Prema tome, voda kao životni prostor ili životna sredina pruža sasvim drugačije mogućnosti i uvjete za život, nego li uzduh. O fizikalnim osobinama vode očito dakle oviši osobitost organizacije i životnih funkcija svih vodenih životinja, pa tako i riba.

Mi ćemo promotriti kako fizikalna i kemijska svojstva vode utiču na život riba. Od fizikalnih svojstava promotrit ćemo: gustoću, temperaturu, svijetlo, gibanje vode i fizikalna svojstva dna. Od kemijskih svojstava

osvrnut ćemo se na 1. slanost i 2. na otopljene plinove u vodi.

Gustoća vode zavisi o tlaku, pod kojim se voda nalazi, zatim o količini soli u vodi i o temperaturi. Što je više otopljenih tvari, gustoća je veća i obratno, što je viša temperatura, gustoća je manja.

Živa tvar u pravilu je teža od vode, njena spec. težina iznosi od 1,02—1,06. Prema tome riba, da bi se mogla održati u vodi, mora imati neke specijalne prilagodbe koje joj omogućuju da se slobodno diže i spušta u vodi. Osnovni organ pomoću kojega ribe reguliraju svoju spec. tež., a prema tome i zadržavanje u određenim dubinama je **uzdušni mjehur**. Samo neke ribe nemaju uzdušnog mjehura (morski pas). Te ribe reguliraju svoj položaj u ovoj ili onoj dubini pomoću gibanja peraja.

Sastav plina u uzdušnom mjehuru različan je kod različitih vrsta, a i kod različitih jedinki. Pošto iz krvnog sistema mogu dospjeti u mjehur isključivo kisik i